Study tour (Experimental learning) geography 2017-18

दि.०५/०१/२०१७

प्रति,

मा. प्राचार्य साहेब,

श्री संत गजानन महाविद्यालय,

खर्डा.

विषय: शैक्षणिक अभ्यास सहलीच्या आयोजनाबाबत....

महोदय,

वरील विषयाच्या अनुषंगाने आपणास विनंती पूर्वक अर्ज सादर करण्यात येतो कि, २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षामध्ये भूगोल विभागाच्या वतीने बी.ए. व्दितीय व तृतीय वर्षातील विशेष भूगोल विषयाच्या विद्यार्थ्यांची अहमदनगर किल्ला, अहमदनगर (ऐतिहासिक), शनिशिंगणापूर (धार्मिक पर्यटन स्थळ) व सोनई साखर कारखाना, व सोनई येथे मा. खा. गडाख पा. यांच्या अमृतमहोत्सव सोहळ्या निमित आयोजित कृषी व औद्योगिक प्रदर्शन येथे भेट देण्यासाठी दि.१९/०१/२०१७ रोजी अभ्यासाच्या दृष्टीने शैक्षणिक सहल आयोजित करण्याचे नियोजित असून त्यासाठी आपल्या परवानगीची आवश्यकता आहे, तरी महोदय साहेबांनी आमच्या विनंतीचा विचार करून सदर शैक्षणिक सहलीसाठी परवानगी द्यावी ही नम्र विनंती.

प्रा. शिवानंद तानाजीराव जाधव

भूगोल विभाग प्रमुख व

समन्वयक, शैक्षणिक सहल समिती

Head & Asst. Prof. Dep.. of Geography

Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya,

Kharda, Tal. Jamkhed, Dist. A.Nagar

IC Principal

Shri Chhatrapati Shikshan and Arogya Prasarak Mandal's

Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda

Tal. Jamkhed. Dist. Ahemednagar

दि. १०/०१/२०१७

भूगोल विभाग

सूचना

महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थ्यांना सूचित करण्यात येते की, भूगोल विभागाच्या वतीने दि. १७/०१/२०१७ रोजी **अहमदनगर किल्ला, अहमदनगर- शनिमंदिर, शनिशिंगणापूर- साखर कारखाना, सोनई** या ठिकाणी क्षेत्रभेट म्हणून शैक्षणिक सहलीचे आयोजन करण्यात आलेले आहे तरी इच्छुक विद्यार्थ्यांनी समन्वयक प्रा. शिवानंद जाधव यांच्याकडे दि. १५/०१/२०१७ पर्यंत आपले नावे नोंदवावीत.

Shri Chhatrapati Shikshan and Arogya Prasarak Mandal's, Kharda
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal. Jamkhed, Dist. Ahemednagar

विभाग प्रमुख
Head & Asst. Prof. Dept. of Geography
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya,
Kharda, Tal. Jamkhed, Dist. A.Nagar

प्राचार्य
PRINCIPAL
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya
Kharda, Tal.Jamkhed Dist.A.Nagar

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

शपथ पत्र

मी ...बाहिर शुभांगी भास्कर.................. विद्यार्थी श्री संत गजानन महाविद्यालयात ....T.Y....... बी.ए. या वर्गात शिकत असून माझा भूगोल हा ऐच्छिक विषय आहे. भूगोल विषयाच्या अभ्यासक्रमानुसार शैक्षणिक सहलीचे दरवर्षी आयोजन केले जात असून शैक्षणिक वर्ष २०१८-१९ मध्ये आयोजित केलेल्या शैक्षणिक / भौगोलिक सहलीमध्ये खाजगी वाहनाने प्रवास करावयाचा आहे याची आम्हाला महाविद्यालयाने पूर्व कल्पना दिलेली आहे. सदर सहलीत मी स्वतः तसेच कुटुंबाच्या संमतीने सहभागी झालो आहे.

प्रस्तुत शैक्षणिक सहलीत माझ्याकडून कसल्याही प्रकारचे गैरवर्तण होणार नाही याची मला जाणीव आहे. तसेच या सहलीमध्ये कांही दुर्देवी व अघटीत घटना घडल्यास त्याची सर्वस्वी जबाबदारी माझी व माझ्या कुटूंबाची असेल. या अघटीत घटनेला भूगोल विभाग अथवा महाविद्यालयाचे प्रशासन जबाबदार राहणार नाही असे आम्ही कबुल करतो.

सहलीचे ठिकान :- भिमा-कोरेगाव, निघोज, राळेगणसिध्दी, वडगाव(दर्या), हिवरे-बाजार.

दिनांक :- १६ व १७ जानेवारी, २०१९

बाहिर भास्कर उद्धव
पालकांचे नाव व सही
मो. नं. 9657085481

Shubhangi
बाहिर शुभांगी भास्कर
विद्यार्थ्याचे नाव व सही :-
वर्ग :- T.Y. B.A

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

श्री. छत्रपती शिक्षण व आरोग्य प्रसारक मंडळाचे

श्री संत गजानन महाविद्यालय, खर्डा.

ता.जामखेड, जि. अहमदनगर

पदवी भूगोल विभाग

भौगोलिक अभ्यास सहल वृत्तांत

शैक्षणिक वर्ष :- २०१७-१८

-: प्रस्तुतकर्ते :-

प्रणाली संतोष ढोके

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya,Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

श्री. छत्रपती शिक्षण व आरोग्य प्रसारक मंडळाचे

श्री संत गजानन महाविद्यालय, खर्डा.

ता.जामखेड, जि. अहमदनगर

पदवी भूगोल विभाग

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या पदवी भूगोल विषयाच्या अभ्यासाचा अनिवार्य भाग म्हणून भौगोलिक सहल परिक्षकांच्या अभिप्रायास्तव सादर करण्यात येत आहे.

प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की,.....डोके प्राजक्ती संतोष..........................

बैठक क्रमांक ......S.6117 ..बी.ए. द्वितीय वर्ष / तृतीय वर्ष भूगोल यांनी शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ या वर्षातील भौगोलिक अभ्यास सहल अत्यंत सुबक व उत्कृष्ठ पध्दतीने तयार केला आहे.

सदर अहवाल यापूर्वी कोठेही प्रसिध्दीस दिलेला नसून ते त्याचे स्वतःचे संशोधन कार्य आहे.

08/10

बाह्यपरिक्षक

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

भूगोल विभाग प्रमुख

Head & Asst. Prof. Dep.. of Geography
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya,
Kharda, Tal. Jamkhed, Dist. A.Nagar

प्रस्तावना

भूगोल विषयात क्षेत्र अभ्यासाला अनन्य साधारण महत्व आहे. विषय अचूक समजण्यासाठी सभोवतालच्या घटकांचे निरिक्षण करणे फारच आवश्यक आहे. कारण प्राथमिक स्वरूपाची माहिती फक्त भूपृष्ठावरील ठिकाणांना भेटी देऊनच मिळविता येते. भूपृष्ठरचनेची माहिती प्रत्यक्ष घटकांची तुलना करून अभ्यासता येते.

मानवी विकासावर परिणाम करणाऱ्या नैसर्गिक घटकांचा अभ्यास आपण फक्त पुस्तकातून करत असतो. पण काही ठराविक प्रदेशाचा अभ्यास आपण प्रत्यक्ष स्थळास जावून केल्यास तेथील मानवी जीवन व भौतिक पर्यावरण यातील सहसंबंध लक्षात येतो हे सहसंबंध समजण्यासाठीच भूगोलाच्या अभ्यासात क्षेत्र अभ्यासाला (प्रत्यक्ष निरिक्षणाला) फारच महत्व आहे. भूगोलाच्या विद्यार्थ्यांना म्हणूनच एखाद्या दुसऱ्या ठिकाणी अभ्यास करण्यासाठी व त्या ठिकाणांची भौगोलिक माहिती मिळविण्यासाठी आमच्या महाविद्यालयाने भूगोल विषयासाठी विभागाच्या वतीने B.A द्वितीय व तृतीय

Sundaram
FOR EDUCATIONAL USE
IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

शैक्षणिक सहल 2018 दि. 19/1/2018

कार्यपद्धती

श्री संत गजानन महाविद्यालय (भुगोल विभाग) (6:00am)

↓

IWD. अहमदनगर महाविद्यालय, अहमदनगर (भुगोल विभाग) (9:00am)

↓

भुईकोट किल्ला. अहमदनगर (10:10 am)

↓

शनिशिंगणापुर मंदीर, शनिशिंगणापुर (11:30am)

↓

अमृतनगरी कृषी प्रदर्शन, सोनई (1:30am)

↓

मुळा सहकारी साखर कारखाना, सोनई (5:00 Pm

↓

श्री. संत गजानन महाविद्यालय, खर्डा (10: Pm / 9:30 Pm)

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya,Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

* ऋणनिर्देशक *

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या भूगोल अभ्यास मंडळाने बी.ए. तृतीय वर्षातील प्रात्यक्षिक भूगोलात खेडे सर्वेक्षण / शैक्षणिक सहलीच्या माध्यमातून क्षेत्र अभ्यास करण्याची तरतूद अभ्यासक्रमात केली असल्याने ज्या अर्थाने आम्हाला विविध क्षेत्रांना भेटी देऊन तेथील भौगोलिक स्थिती जाणून घेता आली.

महाविद्यालयातील भूगोल कतीने आम्हा विद्यार्थ्यांना शै. सहलीचे आयोजन करण्याची परवानगी महाविद्यालयाचे आदरणिय प्राचार्य डॉ मोहन गुळवे सरांनी दिल्यामुळे आम्ही यशस्वी सहलीचे आयोजन करू शकलो.

शै. सहलीचे व्यवस्थीत आयोजन आणि नियोजन करणारे भूगोल विभागाचे प्रमुख प्रा. शिवानंद जाधव सर यांनी शै. सहलीचे उद्दिष्ट याविषयीची माहिती दिली व प्रत्यक्ष क्षेत्रांना या विषयीची माहिती दिली सूचना व मार्गदर्शन दिले प्रत्यक्ष क्षेत्रांना भेटी देतो वेळी अनेक सूचना व मार्गदर्शन दिले त्यामुळेच आम्ही आयोजित केलेल्या शै. सहलीचे उद्दिष्ट पूर्ण झाले.

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

Sundaram
FOR EDUCATIONAL USE

श्री छत्रपती शिक्षण व आरोग्य प्रसारक मंडळाचे

श्री संत गजानन महाविद्यालय, खर्डा.

ता. जामखेड.जि.अहमदनगर

(ID NO. UP / AN /A/ 72 / 2002)

डॉ.एम.एन.गुळवे
प्राचार्य

फोन : (०२४२१) २४०१०५, फॅक्स :- २४०१०५, वेब :ssgmkharda.in ई-मेल : ssgmkharda@gmail.com

जा.क्र.: एसएसजीएमके/२०१७-१८/1772

दि. 17/०१/२०१८

प्रति,
आगार प्रमुख,
महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळ,
जामखेड.

विषय : शैक्षणिक सहलीसाठी बस उपलब्ध करून देणे बाबत...

महोदय,

वरील विषयास अनुसरून विनंती करतो की, श्री संत गजानन महाविद्यालयाची कृषी प्रदर्शन भेट (शैक्षणिक सहल) दि. १९-०१-२०१८ रोजी खर्डा ते नेवासा जाणार आहे.

तरी मा. आगार प्रमुखांनी आम्हास शैक्षणिक सहलीसाठी बस उपलब्ध करून द्यावी हि विनंती.

आपला विश्वासू

प्राचार्य
श्री संत गजानन महाविद्यालय
खर्डा, ता.जामखेड (अ.नगर)

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

Youth for social cause

यशवंत सामाजिक प्रतिष्ठान

शंकरराव गडाख
मार्गदर्शक

प्रशांत गडाख
अध्यक्ष

यशवंतराव गडाख अमृत महोत्सव

प्रति,

मा. मुख्याध्यापक / प्राचार्य

श्री संत गजानन महाविद्यालय

मु.पो. खर्डा.

सप्रेम नमस्कार,

दि. १८ जानेवारी ते २२ जानेवारी २०१८ दरम्यान **'यशवंत सामाजिक प्रतिष्ठान, सोनई'** यांनी आदरणीय यशवंतरावजी गडाख साहेब यांचा **''अमृतमहोत्सव''** सोहळा अमृतनगरी, सोनई येथे आयोजित केला होता. त्या निमित्ताने कृषी, औद्योगिक, कला व साहित्य प्रदर्शन तसेच आनंद मेळाव्याचे आयोजन करण्यात आले होते.

या प्रदर्शनास आपण आपले सहकारी व विद्यार्थ्यांनी भेट देवून आपला व आमचा आनंद द्विगुणित करावा, असे आवाहन करणारे पत्र मी पाठविले होते. त्यानुसार प्रदर्शनास भेट देवून आपण आमचा उत्साह वाढविला. खरं तर या सहलीच्या आयोजनात आपणास खूप परिश्रम घ्यावे लागले याची मला जाणीव आहे. आपल्या सर्वांच्या भेटीबद्दल मी आपले आभार मानतो.

या अमृतमहोत्सवामुळे विद्यार्थ्यांच्या सृजनशिलतेला प्रेरणा मिळाली. हा महोत्सव सर्वांच्या स्मरणात राहील असाच झाला. विद्यार्थ्यांकडून हा आनंदोत्सव शब्दबद्ध व्हावा अशी आमची अपेक्षा आहे. यातून विद्यार्थ्यांच्या अनुभवांचा संस्मरणीय ऐवज तयार होणार आहे. यासाठी आपल्या विद्यालयातील शिक्षक व विद्यार्थ्यांनी ''अमृतनगरी'' मध्ये अनुभवलेल्या 'आनंदोत्सवावर' आधारित निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले आहे.

तरी जास्तीत जास्त विद्यार्थ्यांनी सहभागी व्हावे असे आपल्या सहकार्यांना व विद्यार्थ्यांना आवाहन करावे. अशी आपणांस विनंती करीत आहे.

सोबत स्पर्धेचा तपशिल जोडला आहे.

आपला स्नेहांकित,

प्रशांत पाटील

प्रशांत गडाख

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

सोनई, ता. नेवासा, जि. अहमदनगर -४१४१०५. फोन. ०२४२७-२३१३६३, मो.९६२३०२३०२३
E-Mail : yashwantsamajikpratishtan@gmail.com | www.yashwantpratishthan.com

यशवंतराव गडाख
अमृत महोत्सव

जिल्ह्यात पहिल्यादांच.. लहान-मोठ्या सर्वांसाठी..

अमृतनगरी

कृषी | **औद्योगिक** | **साहित्य** | **मनोरंजन**

१८ ते २२ जानेवारी २०१८

सहपरिवार या.. सहभागी व्हा.. आनंद मिळवा..

हिंदी कवी संमेलन

विख्यात कवी
मा. कुमार विश्वास
मा. सुदीप भोला
मा. दिनेश बावरा,
मा. कविता तिवारी

१९ जानेवारी, सायं. ५ वाजता

स्थळ
सहकार सभागृह, अहमदनगर

भजनसंध्या

'अवघा रंग एक झाला'
विख्यात गायक - **मा. महेश काळे**
ज्ञानेश्वरी संस्कार अभ्यास पुस्तक प्रकाशन
शुभहस्ते - गुरूवर्य भास्करगिरी महाराज
अध्यक्ष - आदरणीय बद्रीनाथ महाराज तनपुरे

२० जानेवारी, सायं. ५ वाजता

कृतज्ञता पुरस्कार सोहळा

सन्मानमुर्ती - **मा. आण्णा हजारे**
मा. ना. धों. महानोर, मा. रामदास फुटाणे

अमृत महोत्सवी सन्मान
मा. यशवंतरावजी गडाख

२१ जानेवारी, सायं. ५ वाजता

मराठी बाणा

भव्य सांस्कृतिक कार्यक्रम
सादरकर्ते
प्रसिद्ध दिग्दर्शक
डॉ.अशोक हांडे
(मुंबई)

२२ जानेवारी, सायं. ६ वाजता

स्थळ
मुळा पब्लिक स्कुल, सोनई

विनित
शंकरराव गडाख प्रशांत गडाख
यशवंत सामाजिक प्रतिष्ठान

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya,Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

Shri Chhatrapati Shikshan & Arogya Prasark Mandal's

Shri Sant Gajanan Mahavidya-laya, Kharda

Tal. Jamkhed. Dist. Ahmednagar

NAME :- DOKE Pranali Santosh

Class :- T.Y.BA.

Roll No :- 56117

Year :- 2017-18

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

Page : 24
Date : / /

Topic

अनुक्रमणिका

अ.क्र	घटकाचे नाव	दिनांक	शेरा
१	मार्गनिर्देशक	19/1/2018	(signature) 23/3/2018
२	प्रस्तावना		
३	शैक्षणिक सहलीची उद्दिष्टे		
४	नकाशा		
५	कार्यपद्धती		
६	अहमदनगर हवामान केंद्र		
७	अहमदनगर किल्ला		
८	शनि शिंगणापूर		
९	कृषी प्रदर्शन		
१०	मुळा सहकारी साखर कारखाना, सोनई.		
११	समारोप		

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

Prism

FOR EDUCATIONAL USE

(3)

महाविद्यालयातील सर्व प्रा. वर्ग, शिक्षकेतर कर्मचारी यांचे ही वेळोवेळी सहकार्य लाभले.

ज्यांच्यासाठी ज्यांनी अर्थाने या शैक्षणिक सहलीचे आयोजन केले होते ते सर्व माझे वर्गमित्र एकमेकांशी विचार विनिमय करून सहकार्य करून खेळीमेळीच्या वातावरणात व आनंदात ही सहल यशस्वी केली त्याबद्दल मी वरील सर्वांचे ऋण व्यक्त करतो.

डोके प्रणाली संतोष
T.Y. B.A
Exam No :-

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

Sundaram

FOR EDUCATIONAL USE

वर्षाच्या विद्यार्थ्यांसाठी दि. 19-1-18 रोजी शैक्षणिक सहलीचे आयोजन करण्यात आले. या सहली दरम्यान अहमदनगर जिल्ह्यातील भारतीय हवामान केंद्र अहमदनगर जिल्ह्यातील अहमदनगर किल्ला, शनिशिंगणापूर मुळा सहकारी साखर कारखाना आणि नवीन प्रदर्शन या क्षेत्रांना प्रत्यक्ष भेटी देऊन तेथील भौगोलिक परिस्थिती व मानवी विकास जाणून घेण्याचा प्रयत्न केला.

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

Sundaram
FOR EDUCATIONAL USE

शैक्षणिक सहलीची उद्दिष्टे

सद्यकालीन परिस्थितीच्या गरजा लक्षात घेता विद्यार्थ्यांना बौद्धिक ज्ञानाबरोबर त्यांना पर्यावरणाची व भौगोलिक परिस्थितीचे ज्ञान असणे आवश्यक आहे. विविध स्थळातील प्रादेशिक एकता / विभिन्नता व त्यातील सहसंबंध अभ्यासणे अत्यंत महत्वाचे आहे. शै. सहलीच्या माध्यमातून वेगवेगळ्या क्षेत्रांना भेटी देऊन तेथील वैशिष्ट्ये जाणून घेता येणे व यातून मानवी विकास व पर्यावरण यांच्या समतोल राखण्यास प्रगती साधण्यास आवश्यक घटकांची माहिती मिळविता येते. म्हणून आम्ही दि. 19 जाने 2018 रोजी आयोजित केलेल्या शै. सहलीची उद्दिष्टे खालीलप्रमाणे निश्चित केली.

१) भेट दिलेल्या क्षेत्राची माहिती मिळविणे.

२) तेथील सुविधांचा अभ्यास करणे.

३) त्या ठिकाणची भौगोलिक परिस्थिती जाणून घेणे.

४) क्षेत्र व मानवी विकास यांचा तुलनात्मक अभ्यास करणे.

५) ते क्षेत्र विकसित होण्यासाठी आवश्यक असणाऱ्या घटकांचा अभ्यास करणे.

Sundaram
FOR EDUCATIONAL USE

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya,Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

Topic Page No. 7 Date: / /

हवामान केंद्र (अहमदनगर)

भारतातील शेती ही पुर्णपणे हवामान व ~~मान्स~~ मान्सुनवर अवलंबून असते. शेतकऱ्यांना हवामानाची माहिती मिळणे अत्यंत महत्त्वाची असते. हवामानाची माहिती ही सहसा हवामान खात्याकडून दिली जाते. देशभरात जवळपास असे डॉपलर रडारदेखील बसविले आहे. राज्य सरकारच्या कृषी विभागा अंतर्गत राज्यभरात 2065 ठिकाणी असे स्वयंचलित हवामान केंद्र आहेत

* हवामान :- अहमदनगर या जिल्ह्यातील हवामान प्रामुख्याने उष्ण व कोरडे आहे. पश्चिमेकडील डोंगराळ भागात हवामान आल्हाददायक आहे. तफावत पाहता ती लक्षनीयरित्या जास्त आहे. आढळते. जिल्ह्याच्या पश्चिमेकडून पुर्वेकडे पाऊसाचे भाग हा कमी होत जातो. प्रामुख्याने जिल्ह्याच्या पुर्वेकडील भाग हा अवर्षणग्रस्त आहे.

हवामान म्हणजे वातावरणात सदय रंगहीन स्थिती वातावरणा म्हणजे पृथ्वीच्या भोवती असणारे रंगहिन, गंधहिन, चवहीन वायुचे आवरण होय. एखाद्या प्रदेशात हवामानाचा अभ्यास करावयाचा झाल्यास त्या प्रदेशाच्या 32 ते 35 वर्षे अभ्यास करुन तेथील निरिक्षण करावे लागते.

अहमदनगर जिल्ह्यामध्ये कोपरगांव तालुक्यात गोदावरी नदीच्या काठावर जेऊर कुंभारी या गावी पाटबंधारे विभागाच्या नाशिक येथील जलविज्ञान प्रकल्पा अंतर्गत हवामान

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

केंद्र आहे. त्या केंद्रांचे वर्गीकरण टी 2 असे करण्यात आले आहे. ते ब वर्ग सरितामापन केंद्र आहे. भूपृष्ठवरील जलगुणवत्ता पर्यवेक्षण क्र. कार्यप्रणाली असे नाव आहे. त्या कार्यालयाची स्थापना पंचवीस वर्षांपूर्वी 1989 मध्ये करण्यात

केंद्रामार्फत कोपरगाव तालुक्यातील हवामानविषयक नोंदी दररोज सकाळी व संध्याकाळी घेण्यात येतात केंद्रावर बाष्पीभवन, स्वयंचलित पर्जन्यमान यांचे पर्जन्यमान, तापमान आर्द्रतादर्शक, वायुवेग मापन, वायु दिशादर्शक सुर्याप्रखरता मापक, तापमान मोजमाप करणारी अशी विविध यंत्रणा बसविण्यात आलेली आहे केंद्रामार्फत हवामान विषयक अहवाल दर महिन्याला नाशिक येथे जलसंपदा विभागाला कळवला जातो.

केंद्राजवळ गोदावरी नदीकाठी पाण्याची घनता व पूर प्रवाहाचा वेग मोजण्यासाठी डिझेल. इंजिनवर चालणारा रोप-वे च्या धर्तीवर पाळणा उभारण्यात आलेला आहे. गोदावरी नदीला जेव्हा पाणी येते तेव्हा नदीतील पाण्याची उंची प्रवाहाचा वेग आदी मोजमापे तेथील यंत्राद्वारे घेत.

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

Pioneer

નાશિક ઉપવિભાગાત નાશિક, નિફાડ,
મુખેડ, સામનગાંવ પિંપળગાવ, વડાંગળી,
કોપરગાવ, આઢરા, બાધાપૂર પાડકી યેથે
વ વગચ્ચી સરિતા માપન કેંદ્ર આહેત
અશા કાહી ઠિકાણી હવામાના કેંદ્ર
અસૂનહી ત્યા પરિસરાંતીલ નાગરિકાંના
ત્યાચી ફારશી માહિતી નાહી
યા પરિસરાતીલ પાણી હવામાન
યચ્ચા અભ્યાસ ઝાલ્યાસ ત્યાંચ્યા અનેક
ગોષ્ટીચાં યેથીલ શેતકર્યાંના કાયદા હોઊ
શકતો યેથે શાળા વ મહાવિદ્યાલયાતીલ
વિદ્યાર્થ્યાંની ભેટી ઘેતલ્યા મ્હણજે હવા
માન ક્ષેત્રાચી માહિતી મિળવલી ત્યામુળે
વિદ્યાર્થ્યાચ્યા જ્ઞાનાત ભર પડલી તંત્રજ્ઞાન
હે આજ ફાર વેગાને બદલત આહે
આણિ મ્હણૂન માહિતી મિળવિણ્યાસાઠી
કૈરાણ્ય પળાલા લાવાવે લાગતે. અહમદનગર
જિલ્હ્યાતીલ છોટે, છોટે તાલુકે યાંચી દિશા,
કો. આધિ યેથે છોટે, છોટે તાલુકે ચ
સંતોષ્ટાંત સમજાતે.

* વાયુમંડળ યાચી આર્દ્રતા મોજણ્યાસાઠી
જ્યા સાધનાચા ઉપયોગ કરતાત ત્યાલા
(હાઇગ્રોમીટર અસે મ્હણતાત.

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

Topic Page No (10) Date: / /

* आर्द्रतामापी हे हवेमधील आर्द्रताची मात्रा मोजण्यासाठी या उपकरणाचा वापर केला जातो.

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

Pioneer

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

अहमदनगर किल्ला.

अहमदनगर जिल्हा
दक्षिणेतील निजामशाहीची राजधानी म्हणून
अ. नगरचा उल्लेख करावा लागेल. मलिक
अंबर याने नगरच्या सौंदर्यात भर
घातली. मलिक अंबरच्या काळात शहरा-
तील वेसची निर्मिती झाली.

अहमदनगर
किल्ला या अहमदनगर किल्ल्यास आता
500 वर्षे पूर्ण झाली आहेत. हा
किल्ला भुईकोट किल्ला प्रकारात मोडतो.
बहमन शाहीचे मुख्य लष्करी केंद्र म्हणून
या किल्ल्याचा उल्लेख करता येईल. बहमन
शाहानंतर त्याच्या सोबत पाच तुकडे।
(विभाग सत्तामध्ये) झाले विजापूरची आदिल
शाही अहमदनगर निजामशाही बिदरची
बरीदशाही वराडची इमादशाही यांच्या उल्लेख
करावा लागेल. बहमनशाहा नंतरही मनेजा
निजामशाहीपर्यंत 1620 ला निजामशाहीचा अस्त
होरपर्यंत नगरचा किल्ला हा निजामशाहीचे
मुख्य चा. लष्करी केंद्र म्हणून ओळखले
गेले. मराठी शाहीमध्ये हा किल्ला
मोघलांच्या ताब्यात होता त्यानंतर खर्ड्याच्या
लढाईमध्ये हा किल्ला मराठ्यांनी हस्तगत
केला पेशवे कालखंडामध्ये इंग्रजांनी
लष्करी हा किल्ला कधी ...घेतल
तर कधी मराठे यांकडे

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya,Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

FOR EDUCATIONAL USE

ઇંગ્રજ કાળખંડાંમધ્યે ઇંગ્રજાંની લષ્કરી
છાવની મ્હણૂન યા કિલ્લ્યાચા વાપર
કેલા સ્વાતંત્ર્યોત્તર ભારતામધ્યે નગરચ્યા
કિલ્લા ભારતીય લષ્કરાચે કેંદ્ર મ્હણૂન
ત્યાચે મહત્ત્વ અબાધિત રાહિલે 1942
ચ્યા લઢાઈ મધ્યે ચલે જાવ આંદોલનાત
પ્રમુખ નેત્યાચ્યા યાચ કિલ્લ્યાંત પ્રમુખ
નેત્યાં અટકકરૂન ઠેવણ્યાત આલી.

યામધ્યે સરદાર વલ્લભભાઈ
પટેલ, ગોવિંદ વલ્લભ પંત. U-P મૌલાના
પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂ ઇ. સમાવેશ
હોતો. પં. જવાહરલાલ યાંની આપલ્યા.
ડિસ્કવ્હરી ઑફ ઇંડિયા યા ગ્રંથાચી નિર્મિતી
યાચ ઠિકાણી કેલી.

નગરચ્યા ભુઈકોટ કિલ્લ્યાલા
સર્વ બાજૂની ખંદક હોતો. સંપૂર્ણ કિલ્લ્યાલા
તટબંદી ચકન બુરુજાંચી ગેઠલા હોતી.
ઓહ. આમ્હી સર્વાંની યા કિલ્લ્યાલા ભેટ
દિલી આમ્હાંલા કિલ્લ્યાચી ઐતિહાસિક
માહિતી. મિળાલી હે પર્યટન સ્થળ પાહિલે
તેથીલ માહિતી હી ઉત્તમ પ્રકારે આમ્હાલા
મિળાલી.

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya,Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

शनी शिंगणापूर.

अहमदनगर जिल्ह्यातील शिर्डीजवळ असलेल्या एक प्रमुख आणि जागृत क्षेत्र म्हणून शनि शिंगणापूर हे संपूर्ण महाराष्ट्राला परिचित आहे. शनी मंदिरामुळे गावाच्या नावात शनी जोडले गेले.

अहमदनगरपासून ३० किलोमीटर अंतरावर नेवासे तालुक्यात सोनई गावापासून जवळच शनिचे शिंगणापूर हे प्रसिद्ध तीर्थक्षेत्र आहे. येथे शनिदेव स्वयंभू पाषाण रूपात विराजमान आहेत. येथे श्रीशनैश्वराचे स्वयंभू जाज्वल्य देवस्थान असून शनैश्वराची मूर्ती ५ फूट ९ इंच उंचीची आहे. या मंदिरात असलेला दगडी स्तंभास शनिदेवाची मूर्ती मानली जाते. सुमारे साडेतीनशे वर्षांपूर्वी एका पुरात ही शिळा वाहत सोनई गावाजवळ आली.

या स्तंभाला तसा वेगळा आकार नाही. त्या रात्री शनिदेवाने एका गावकऱ्याला दृष्टांत देऊन 'मामा - भाच्यांनी मिळून माझी स्थापना करा', असा दृष्टांत दिला आणि तिची पूजा गावकऱ्यांनी ती शिळा उभी करून करण्यास प्रारंभ केला. विशेष म्हणजे हा देव एका चौथऱ्यावर आहे. उघड्यावरच देव आहे पण येथील वैशिष्ट्य होय. येथे चोरी होत नाही असे म्हटल्यानंतर त्याला एका व्याख्यानाने

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya,Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

Sundaram
FOR EDUCATIONAL USE

(15)

शनिदेव प्रसन्न झाल्याने त्याने शिळेभोवती चौथरा बांधला आहे. मूर्तीच्या डोईवर वृक्ष पण नाही. नजिकच्या लिंबाच्या वृक्षाची फांदी डोईवर आली तर ती गळून पडते. शनिदेवास निवारा आवडत नसल्याने या पाषाण शिळेवर कोणताही निवारा नाही. वर्षभतिपदा आणि वर्षातील प्रत्येक महिन्याचे चारही शनिवार येथे यात्रा भरते. शनी देवाला खुश करण्यासाठी येथे तेल वाहिले जाते. रोज हजारो लीटर तेल शनिदेवाला अर्पण केले जाते. शनि अमावस्या व गुढीपाडवा या दिवशी येथे मोठी यात्रा असते. शनि जयंतीस (वैशाखी अमावस्या) येथे उत्सव साजरा होतो

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya,Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

Sundaram
FOR EDUCATIONAL USE

Page : 16

Date : / /

Topic

કૃષી પ્રદર્શન

યા પ્રદર્શનામધ્યે બિયાણે
અને શેતી, ઑજારે, ઠિબક સિંચન, ટ્રૅક્ટર
સ્પ્રે પંપ નામાં સેંદ્રિય શેતી ઔષધે,
પ્રક્રિયા ઉદ્યોગ અશા ભારતાતીલ નામાંકિત
અશા વિવિધ પ્રકારચ્યા ૨૫૦ હૂન અધિક
કંપન્યાંચા સહભાગ યા પ્રદર્શનામધ્યે આહે.
યા પ્રદર્શનાત ખાસે આકર્ષણ એક
ટન વજનાચી ગાડી ઓઢણાર ડૉગ તસેચ ૧
ટન વજનાચ્યા બૈલ પાહણ્યાચી સુવર્ણસંધી.
સર્વ શેતકરી બાંધવાંના મિળણાર આહે. યા
ડૉગ શો મધ્યે દેશી વ વિદેશી અશા શેકડો
પ્રકારચે ડૉગ પાહણ્યાસાઠી ડૉગ પ્રેમી બાંધવાં
મિળણાર આહે. તસેચ જ્યા શેતકર્યાંકડે દેશી
ગાઈ આહેત અશા શેતકર્યાંના દેશી ગાઈચ્યા
ગોમુત્રાપાસૂન ૨૦ રુ લિટર પાસૂન ૨૦ હજાર
રુ લિટર પર્યંત દરાચ્યા દેશી બનવણ્યાચી
પ્રક્રિયા ઉદ્યોગાચી માહિતી યા પ્રદર્શનાતૂન મિળ
-ણાર, આહે. 'શેતકરી બાંધવાંચ્યા શેતીમાલાસ
યોગ્ય ભાવ 'શેતકરી બાજાર' હી સંકલ્પના
પ્રથમચ યા પ્રદર્શનામધ્યે સુરુ કરણ્યાત આ
આહે. યામુળે શેતકરી ત્યાંચ્યા શેતાતીલ
કોણતાહી શેતીમાલ યા પ્રદર્શનામધ્યે સુરુ
કરણ્યાત આલી આહે.

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

Prism

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya,Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

Page : 17
Date : / /

Topic

* शेती मार्गदर्शक :— या विभागात शेतीबद्दल माहिती कोणती याबद्दल माहिती देण्यात आली यात पारंपारिक व आधुनिक शेती, अवजारे व उपकरणे, खते, किटकनाशके, बी-बियाणे, हरित-गृह सिंचन पद्धती, माती परिक्षण इ माहिती देण्यात आली.

* जल व मृद संधारण :— या विभागात जल व मृद संधारणाची माहिती व पाण-लोट क्षेत्र विकास म्हणजे काय? याबद्दल माहिती दिली आहे.

* शेती पूरक इतर व्यवसाय :— या विभागात शेती पूरक असलेले इतर व्यवसायांची माहिती देण्यात आली आहे. यात रेशीम पालन मधमाशी पालन, परसबाग, मशरूमचे उत्पादन फळांची व फुलांची प्रक्रिया उत्पादने इ. माहिती देण्यात आली आहे.

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal.Jamkhed, Dist.Ahemednagar

* पशुपालन :— या विभागात शेतीसाठी महत्वाचे असलेली व्यवसाय म्हणजे.

Prism

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya,Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

Page : 18

Topic

पशुपालन कसे करावे पशुंची काळजी कशी घ्यावी . त्यांचे आजार व औषधे कोणती याबद्दल माहिती देण्यात आली.

* मत्स्य-व्यवसाय :- या विभागात मत्स्य-व्यवसाय संबंधी माहिती देण्यात आली आहे मासे किती प्रकारचे असतात . शेततळ्यात मासेमारी कशी करावी . याबद्दल माहिती देण्यात आली आहे.

* कृषी यशोगाथा :- या विभागात कृषी वरोबरच पशुपालन, मत्स्य-व्यवसाय, शेतीपूरक इतर व्यवसाय या विभागातील यशस्वी झालेल्या व्यक्ती गाव महिला, संघटना यांची माहिती देण्यात आली.

* धोरणे व योजना : या विभागात शेती विषयक शासन सरकारच्या योजना, कार्यक्रम, धोरणे कोणती आहेत याविषयी माहिती देण्यात आली आहे

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

Prism

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya,Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

Topic

मुळा सहकारी साखर कारखाना (सोनई)

दरवर्षी २०,०० ३००

टन ऊस गाळपाची क्षमता असलेल्या मुळा सहकारी साखर कारखान्याने चालू गळीत हंगामात पूर्ण वेळ कारखाना चालवून शनिवार अखेर 1 लाख 64 हजार टन ऊसाचे गाळप करून 1 लाख 73 हजार क्विंटल साखर पोत्यांचे उत्पादन केले आहे अहमदनगर विभागात व जिल्ह्यातील अन्य सर्व साखर कारखान्यांच्या तुलनेत मुळा सहकारी साखर कारखाना (सोनई) सर्वाधिक - साखर उतारा राज्यात प्रथम क्रमांकावर आहे.

या गळीत हंगामात 50 हजार टन जास्तीत जास्त 3 ते 3 लाख ऊसाचे गाळप करून कारखान्याच्या बॉयलर चिन्ह आहेत. ऊस उपलब्धता कमी झाल्याने राज्यातील 147 पैकी 127 साखर कारखान्यांचे गाळप सुरू आहे.

अहमदनगर जिल्ह्यात मुळा सहकारी साखर कारखाना (सोनई) हा कारखाना कोणत्याही प्रकारचा उपपदार्थ निर्मिती करीत नाही. तरीही ऊस अनुदान उत्पादकांना / ऊस उत्पादकांना समाधानकारक ऊस दर देण्याबाबत.

Prism

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

व्यवस्थापनाने शिफारस केली आहे.
जिल्ह्यांच्या / जिल्ह्यातील इतर साखर
कारखान्यांच्या ~~हा~~ तुलनेत मुळा सहकारी
साखर कारखाना हा कोठेही कमी
पडला नाही.

ऊस उत्पादक शेतकऱ्याला
सर्वतोपरी मदत करून ऊस लागवडीसाठीच्या
क्षेत्रात उत्तम वाढ करण्यात आली आहे.
उत्तम पद्धतीने ऊस तोडणी कार्यक्रम
राबविण्यात येत आहे. कार्यक्षेत्रातील व
कार्यक्षेत्राबाहेरच्या पक्व उसाची तोड
करण्यावर लक्ष केंद्रित खांड पडू केले
आहे.
चालू गळीत हंगामात खंड पडू नये म्हणून
संचालक मंडळाने डोळ्यात तेल घालून
लक्ष वेधले आहे म्हणूनच मुळा सहकारी
साखर कारखाना (सोनई) याच्या साखर
उतारा या वर्षी जिल्ह्यातील अन्य
साखर कारखान्यापेक्षा सर्वाधिक 11.28
आहे. यामुळे पुढच्या वर्षी जिल्ह्यातील
इतर सर्व कारखान्यापेक्षा मुळा सहकारी
साखर कारखाना एफआरपी सर्वात जास्त
देणार आहे. मुळा सहकारी साखर कारखाना
यांच्या ऊस उत्पादकांना त्याचा फायदा होऊन
अधिक ऊस दर मिळणार आहे.

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya,Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

समारोप

मला सहल खूप आवडते
मी खूप ठिकाणी जाऊन आले पण माझ्या T.Y.BA
येत्या. असताना मी सहलीला गेलते तेव्हाची
आठवण खूप रमणीय मी ते सहल कधीच
विसरणार नाही. हि सहल नगरला चालली
होती. मी पहाटे 5 वाजले होते तेव्हा मी
उठले होते आणि सगळी तयारी केली
होती सहली जायची. मला सारख वाटायच
की तेथे काय असेल काय बघ पाहिला
मिळेल मी दररोज बघते तेच का त्याच्य
पेक्षा थोड वेगळ का खूपच वेगळ अस
विचार करत असताना 6 वाजले आणि
मी कॉलेज ला गेले. 7 वाजता बस मध्ये
बसले सगळे मित्र-मैत्रिणी होत्या खूप
गप्पा मारल्यो गाणे डान्स म्हणायचे ना
मजली अप्रतिम मला तेवढी स्मरणीत आहे
आम्ही सगळे नगरमध्ये पोहचलो ते नगरच्या
कॉलेजमध्ये आम्ही सर्व प्रथम हवामान केंद्रात
गेलो तिथे आम्ही हवामान केंद्राची माहिती
घेतली त्यानंतर गेलो ते होती खडकोट किल्ल्यां

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal Jamkhed Dist. Ahemednagar

Topic Page No. Date: / /

ऐतिहासिक किल्ला पाहिला तेथे एकदम सुमसाम
पण ते इतके सुंदर होते. कि ते एखाद्या
राजवाड्याप्रमाणे तिथे हिरवेगार झाडे मोठे मैदान
होते त्या किल्ल्यात गेले तेव्हा माला ते ऐतिहासिक
किल्ला खूप आवडला अशा प्रकारे आम्ही नगरची
सहल पार पाडली. त्यानंतर आम्ही शनिशिंगणापूर
येथे मला खूप इच्छा होती ती इच्छा T.Y.B.A
ला पूर्ण झाली मी तेथे गेले देवाचे दर्शन केले.
खूप छान वाटले आम्ही तेथे जेवण केले आणि
परि रवाना झालो. परत आम्ही सोनाई येथे
गेलो आम्ही पहिल्यादा गेलो ते अमृतनगरीत
यशवंतराव गडख यांच्या कडे प्रदर्शन सोहळ्यात
गेलो तेथे खूप चांगले शेती विषय आवड निर्माण
करणारे होते त्यानंतर सोनाईत आम्ही साखरकार
खाना येथे गेलो तेथे खूप मोठमोठे मशीन होते
ऊस पण आम्हाला पहिला मिळाले आणि साखर कसे
तयार करतात. ते पण पाहिले आणि आम्हाला सरांनी
साखरखान्या विषयी माहिती सांगितली अशा प्रकारे आम्ही
T.Y.B.A सर्व मित्र-मैत्रिणी खूप मजा मस्ती केली जे
मी अनुभवलेला अगळे सहली आम्ही T.Y.B.A चे मुल
मुलींनी आम्ही सगळ्यांनी सरांचे आभार मानले तर
ज्या ज्या सर्व ठिकाणी आम्ही गेलो होतो त्या
सहलीचे मार्गदर्शन करणारे आचार्य सर, यांचे
विशेष आभार आहे.

23/3/2018

Head & Asst. Prof. Dept. of G...
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya
Kharda, Tal. Jamkhed, Dist. A.Nagar

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and
Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda

DEPARTMENT OF GEOGRAPHY

STUDY TOUR REPORT (2017-18)

The Department of Geography had arranged a study tour for B.A specialty Geography subject's students dated on 19th January, 2017, our study tour visited to Metrological station and Geography Research Centre, Department of Geography, Ahmednagar college, Ahmednagar, Historical Fort, Ahmednagar, Temple of Shanidev, Shanishingnapur, Sonai Sugar Factory, Agriculture and Industrial Exaptation in Yashvant Nagar, Sonai in the Ahmednagar District. About 30 students and 2 faculty members were the participants in this visit.

The tour team left at 6.00 a.m. Sharp from the college campus. We firstly reached to Ahmednagar College at 08.30 a.m. After reaching there we visited to Metrological station and research Centre, Department of Geography. students had interaction with Head of the department Dr. Maya Unde and staff members Dr. Jadhav of Geography Department at Ahmednagar College, Ahmednagar. Department was collected various Metrological Instruments & Charts. The students also clarified their queries and after full satisfaction.

Out next visit to Historical Place, Ahmednagar Fort 10.00 a.m. There is one of the most important historical places. After The students & teachers visit to Shanishingnapur Shanidev temple & Prasadalaya at that area's student observe some Religious spot. Next 02.00 p.m. team visited to Sonai agriculture and Industrial Exaptation the students enjoy a lot they had very good time observing the Agriculture live crops, animals and many home use, agriculture use, industrial use equipment's. than after team visit Sonai Sugar Factory at 05:00 pm. We returned to Kharda around 11:30 am.

IC Principal
Shri Chhatrapati Shikshan and Arogya Prasarak Mandal's
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya, Kharda
Tal.Jamkhed.Dist.Ahemednagar

Head & Asst. Prof. Dept. of Geography,
Shri Sant Gajanan Mahavidyalaya,
Kharda, Tal. Jamkhed, Dist. A.Nagar